

Kątomierz Gerlach

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
przełom XIX/XX w.

Miejsce powstania:
Warszawa, Polska

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 75 mm, sze.: 150 mm, dł.: 420 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i
Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane
obektu: domena publiczna. Opis
kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL
(Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne -
Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 905/XI/46

SŁOWA KLUCZOWE

kartografia, urządzenia pomiarowe, XIX wiek

OPIS

Prezentowany kątomierz jest przyrządem służącym do pomiaru kątów w stosunku do kierunków geograficznych w czasie pracy w terenie. Dzięki swojej budowie i spełnianej funkcji stanowi urządzenie pośrednie w stosunku do węgielnicy (pozwalającej wyznaczać tylko kąty 45° oraz 90°) i klasycznego teodolitu optycznego (umożliwiającego pomiar dowolnego kąta). Zamiast lunety urządzenie to posiada dwa pionowe przezierniki, pozwalające, dzięki busoli umieszczonej w dolnej części, odczytywać kąt pomiędzy obserwowanym obiektem a danym kierunkiem. Prezentowany przyrząd powstał około 1900 roku w warszawskiej Specjalnej Fabryce Instrumentów Geodezyjnych i Rysunkowych Gustawa Gerlacha. Zakład ten funkcjonował od 1816 roku do II wojny światowej i specjalizował się w produkcji przyrządów geodezyjnych, takich jak teodolity, niwelatory, dalmierze, węgielnice i stoliki topograficzne. W firmie produkowano także inne, drobne akcesoria dla geodetów. Przyrządy z zakładów G. Gerlach uważano za dorównujące pod względem jakości wyrobom najbardziej uznawanych niemieckich producentów, takich jak Zeiss. O silnej pozycji firmy świadczyły międzynarodowe odznaczenia oraz obecność jej filii i sklepów firmowych w kilku miastach. Bibliografia: M. Kluza, Polscy wytwórcy instrumentów naukowych w XIX wieku [w:] Polscy twórcy aparatury naukowej, red. A. Strzałkowski, seria Monografie, T. X, Kraków 2006, s. 277–285. G. Gerlach najstarsza polska wytwórnia sprzętu geodezyjnego, oprac. S. Walczak, katalog wystawowy Muzeum Techniki w Warszawie wg. programu przygotowanego przez Komisję Główną ds. Muzeów i Wystaw Stowarzyszenia Geodetów Polskich, Warszawa październik 1973.